

Cemil Meriç - Bu Ülke

İletişim Yayınları, s.119-120

Tercüme

Tercüme ya soluk bir fotoğraf, diyor kitap, yahut sadakatsiz ama renkli ve canlı bir taklit. Tercüme bir yaratış, bence... şiir gibi, deneme gibi ama onlardan çok daha güç. Edebiyatçılar, hiç olmazsa on büyük şair, on büyük romancı, on büyük tiyatro yazarı üzerinde anlaşabilirler, hangimiz on büyük mütercim sayabiliriz?

Evet, tercüme sanatların en gücü: başka bir iklimde, başka bir çağda doğan düşüncenin kendi toprağımızda dirilmesi. Yalnız düşüncenin mi? Tercümede lafza teslimiyet ihanetlerin en büyüğü.

Géorgique tercümesi, De Lille'e Akademi'nin kapılarını açmış . Büyük Frederik'e göre, asrın en orijinal eseri bu tercüme. Richelieu, De Lille'in Akademi'ye giremeyecek kadar genç olduğunu söyleyince, üyelerden biri haykırmış "Çok mu genç? İki bin yaşında, Virgile kadar yaşlı."

Chateaubriand, Milton tercümesi üzerinde otuz beş yıl çalışmış , yine de başarılı sayılmıyor tercümesi. İbret alalım.

Voltaire, mütercimi uşağa benzetir, kendini efendisinin yerine koyan uşağa. Yanlış. Üstat mütercimle tercümanı karıştırıyor. Mütercim, mutlak'ı arayan bir çılgın, "felsefe taşını bulmaya çalışan bir simyagerdir, bir Sizifos'tur belki, bir haber taşıyıcısı değildir.

Rivarol için bir üslup temrinidir tercüme, en büyük faydası insana kendi dilinin imkânlarını tanıtmasıdır. Belki doğru, ama hakikatin bütününü kucaklamıyor bu hüküm. Tercüme bir fetihtir, yalnız dili değil, düşünce ve hassasiyetin girift dünyasını da zenginleştiren bir fetih.